

CARLES CAMPS MUNDÓ

Alguns aforismes sobre poema i llenguatge

Per molt que un escrigui, ¡que difícil és arribar a ser del mateix parer que les paraules!

Fa falta ser molt crèdul per escriure res més que el gemec. Tot «gran estil» traeix un excés de credulitat.

La «tonalitat» del poema expressa la «totalitat» d'allò que el poeta pretén comunicar. Són les paraules les que indefectiblement es queden a mig camí.

Un bon llibre de poemes és sempre un «llibre d'oracions», encara que sigui sense interlocució, sense afany d'obtenció. La poesia no es llegeix, es resa.

Reflexos de reflexió: poemes.

La paralitzadora impossibilitat de dir els noms que hi ha entre els noms que diem, de dir els altres noms: els que ens importen i que no som capaços de fer sortir del silenci.

Cap lúcid de debò és mai un «gran» escriptor: sempre li faltirà fe en el llenguatge.

Només aconsegueixo escriure fragments d'allò que no podré escriure mai.

El poeta és un orant que només pretén l'oració, i s'hi complau, en si, sense pretendre'n beneficis: la fascinació del sortilegi, i no pas l'eficàcia.

Si l'escriptura –l'art– no forma part del vestit, sinó del cos, l'estil el determinen no pas les modes, sinó les mancances.

Les paraules designen el món per dominar-lo. En volen conèixer les causes: reconstruir-lo. Donar-hi nom és la seva naturalesa. Diuen les coses, i en diuen coses sense cosa: conceptes. I amb els conceptes modifiquen les coses, fins que els noms de les coses no corresponen a cap cosa concreta. Abstracta a còpia de dir-la, la realitat se'ls escapa. I en parlen soles. En les paraules, el món és una idea sense objecte.

El poema no és cap euforitzant, ni tampoc cap cura pal·liativa. El poema és el lloc on exigim als significants que ens diguin fins on poden sostenir els seus significats, la seva polisèmia; el lloc on interroguem les paraules –si cal violentament– per fer-los dir tot el que saben; el lloc on aboquem el llenguatge al buit per espantar-lo i veure què és capaç de dir-nos-en.

Aquesta és la funció de la paraula artística: contra l'oblit anorreador del consum, guardar la memòria del dolor, allò que ens fa humans molt més enllà de qualsevol altre atribut. Per això només és essencialment artística la paraula que comprèn i que comprèn el malestar dels sofrents: el nostre malestar.

Les preocupacions de la gran poesia són exactament aquelles que tothom vol evitar: la poesia ens parla de tot allò que ens estimem més no sentir. Per això la seva capacitat de commoció; per això també la seva resistència a convertir-se en mercaderia.

Res plantejat amb seguretat pot ser poesia. Tota poètica és precisió de la incertesa: el poema precisa el dubte, treballa en el perfeccionament del dubte. El gran poema és aquell que té més elements incontaminats per la ideologia. El gran poema ha de ser previ a qualsevol constructe teòric. Ha de parlar del que és humanament compatible. Justament d'allò que amb les certeses ideològiques mirem d'apartar de nosaltres.

TRES POEMES DEL LLIBRE INÈDIT *L'ORACIÓ TOTAL*

¿Per què ens fan creure les paraules
que déu és la Paraula?
¿D'on ens ve la certesa que donar nom a les coses
és més que l'acte d'arrelar-se i fer-se tronc, capçada?
¿Nosaltres i no els boscos
hem de respondre a la semblança infosa?
¿No pot ser que déu sigui
arbre absolut que determini nits i dies
amb l'ombra universal del seu fullatge?
¿O per què no pensar que déu és roca,
que déu és mineral quan veiem la durada de les pedres?
Un Arbre d'arbres salvador dels arbres.
Una Roca de roques salvadora de les roques.
Un déu objecte indiferent al destí dels subjectes.
Sí, ¿per què déu ha de ser Verb i no pas aigua i sorra?
¿Per la nostra paraula?

¿O per què no la immensitat d'un buit que ens omple
d'absència?

*

¿Com sortia de mi! ¿Com m'oblidava!
O més ben dit seria dir-ne
que encara no m'havia entrat a dintre,
que encara no m'havia de reviure.
Les hores m'eren objectives:
el temps passava a fora.
Fins que, primer sense adonar-me'n,
em vaig haver d'adonar que les hores
—des d'aleshores d'advertir-ho—
se m'arrapaven a la pell fins a ferir-me,
com si a cada minut se'm clavessin més fondo.
Tot em va començar a passar per dintre
i el temps se'm va endinsar fins al més íntim.
Fins a substància. No en tornaria.

*

El cos del món. Cap mort hi deixa cicatriu.
Les morts –immòbils en la integritat del moviment–
no són sinó ferides lleus en la carn fàustica del temps.
Qualsevol mort.

Perquè, a pesar de la ferocitat del mal
–dels noms reals del mal,
com són els de la malaltia i del dolor–,
la Mort –totes les morts formant la Sola Mort,
obrint la greu ferida de la nostra por–
no té més existència que la del nom que hi dóna nom:

un nom sense l'experiència de ser cap nom del món.